

SLUŽBENE NOVINE

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издање на босанском, хрватском и српском језику

Godina XIV – Broj 83

Srijeda, 21. 11. 2007. godine
S A R A J E V O

ISSN 1512-7079

Na osnovu člana 19. stav 2. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 31. sjednici održanoj 31. oktobra 2007. godine, donosi

UREDBU

O ORGANIZACIJI I REGULACIJI SEKTORA GASNE PRIVREDE

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i primjena Uredbe

Član 1.

Ovom Uredbom se uređuje organizacija, pravila i uslovi za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, prava i dužnosti učesnika u sektoru prirodnog gasa, razdvajanje djelatnosti operatora sistema, pristup treće strane sistemu za prirodni gas i otvaranje tržišta prirodnog gasa (u daljnjem tekstu: gas).

Član 2.

Uredba je određena preuzetim obavezama iz Ugovora o formiranju Energetske zajednice zemalja Jugoistočne Evrope i EU Direktive za gas 2003/55/EC.

Sve odredbe iz Uredbe su preuzete iz dokumenata iz stava 1. ovog člana u formi "Acquis communautaire" o energiji.

Član 3.

Na odnose u sektoru gasa koji nisu uređeni ovom Uredbom primjenjuju se odredbe relevantnih zakona iz oblasti energije, set dokumenata iz oblasti zaštite okoline, zakona o koncesijama, odredbe Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: F BiH), Zakona o privrednim društvima kao i pratećih podzakonskih propisa.

Na postupke koji su propisani ovom Uredbom na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Zakona o upravnom postupku.

Definicije pojmova

Član 4.

U smislu ove Uredbe, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- **gas** je prirodni gas uključujući i ukapljeni prirodni gas (u daljnjem tekstu: LNG) koji se transportuje u gasovodnim transportnim i distribucijskim sistemima,
- **biogas**, gas iz biomase i druge vrste gasa, ako se te vrste gasa mogu tehnički i sigurno transportovati kroz gasni sistem,
- **gasni sistem** obuhvaća transportni sistem, distribucijski sistem, sistem skladišta gasa i postrojenje za LNG, koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja operator sistema, uključujući operativnu akumulaciju i objekte za pružanje pomoćnih usluga i one koji pripadaju povezanim subjektima, a koji su potrebni za osiguranje pristupa transportnom sistemu, distribucijskom sistemu, sistemu skladišta gasa i postrojenja za LNG,
- **sistem skladišta gasa** je objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja energetski subjekt za gas, koji se koristi za skladištenje gasa, uključujući i dio postrojenja za LNG koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne operacije i objekte kojima se isključivo koristi operator transportnog sistema,
- **postrojenje za LNG** je objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja energetski subjekt za gas i koji se koristi za ukapljivanje gasa ili prihvata, iskrcaj i ponovnu gasifikaciju LNG-a, uključujući postrojenja za pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za proces ponovne gasifikacije i daljnju otpremu u transportni sistem,
- **proizvodnja gasa** je proizvodnja, isporuka i prodaja gasa iz vlastite proizvodnje,
- **proizvođač gasa** je pravna osoba koja proizvodi gas,
- **snabdijevanje gasom** znači nabavku, prodaju i preprodaju prirodnog gasa uključujući i LNG,
- **transport gasa** je prijenos gasa kroz visokotlačni transportni sistem od ulaza u transportni sistem do primopredajnih mjerno-regulacionih stanica s ciljem isporuke gasa kupcima, isključujući snabdijevanje gasom, a uključujući prijenos gasa od ulaza u transportni sistem do sistema skladišta gasa te tranzit gasa,
- **tranzit gasa** je transport gasa porijeklom iz druge države namijenjen trećoj državi preko teritorije Bosne i Hercegovine ili transport gasa porijeklom iz druge države namijenjen toj državi preko teritorije Bosne i Hercegovine,
- **distribucija gasa** je transport gasa kroz distribucijski sistem radi isporuke gasa krajnjim kupcima, isključujući snabdijevanje gasom,
- **koncesija** za distribuciju gasa je koncesija definisana zakonima o koncesiji,
- **snabdijevač gasom** je pravna osoba koja obavlja djelatnost snabdijevanja gasom,
- **operator transportnog sistema** je pravna osoba koja obavlja djelatnost transporta gasa i odgovorna je za rad, održavanje i razvoj transportnog sistema na određenom području i gdje je izvodljivo njegovo povezivanje s drugim sistemima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sistema da zadovoljava razumne potrebe za transportom gasa,
- **operator distribucijskog sistema** je pravna osoba koja obavlja djelatnost distribucije gasa i odgovorna je za rad, održavanje i razvoj distribucijskog sistema na određenom području i gdje je izvodljivo njegovo povezivanje s drugim sistemima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sistema da zadovoljava razumne potrebe za distribucijom gasa,
- **dugoročno planiranje** je planiranje količina snabdijevanja i transportnih kapaciteta energetskog subjekta za gas na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sektora prirodnog gasa, diversifikacije izvora i osiguranja snabdijevanja kupaca, isključujući dio postrojenja za LNG koji se koristi za skladištenje LNG-a,
- **operator sistema skladišta gasa** je pravna osoba koja obavlja djelatnost skladištenja gasa i odgovorna je za rad skladišta gasa,
- **operator postrojenja za LNG** je pravna osoba koja obavlja djelatnost upravljanja terminalom za LNG radi ukapljivanja gasa ili prihvata, iskrcaja i ponovne gasifikacije LNG-a i koja je odgovorna za rad postrojenja za LNG,
- **energetski subjekt za gas** je pravna osoba koja obavlja jednu od sljedećih energetskih djelatnosti: istraživanje i proizvodnju gasa, transport gasa, distribuciju gasa, skladištenje gasa i upravljanje postrojenjem za LNG, snabdijevanje gasom, a odgovorna je za komercijalna i tehnička pitanja, te održavanje sistema vezanih uz te djelatnosti, isključujući sisteme krajnjih kupaca gasa,
- **integrisani energetski subjekti** su povezani subjekti koji mogu biti vertikalno ili horizontalno integrisani,
- **horizontalno integrisani subjekt** je energetski subjekt za gas koji osim energetskih djelatnosti u sektoru gasa obavlja najmanje jednu djelatnost izvan sektora gasa,
- **vertikalno integrisani subjekt** je energetski subjekt za gas ili više povezanih energetskih subjekata za gas, koji obavljaju najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: transport gasa, distribucija gasa, skladištenje gasa i upravljanje postrojenjem za LNG te jednu od sljedećih djelatnosti: proizvodnja gasa, ili snabdijevanje gasa,

- **agencija** je nezavisan regulator energetske djelatnosti,
- **dozvola za rad** je ovlaštenje za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje Agencija,
- **ministarstvo** je tijelo federalne uprave nadležno za energiju (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
- **ministar** je ministar nadležan za energiju (u daljnjem tekstu: ministar),
- **krajnji kupac** je kupac koji kupuje gas za vlastitu potrošnju,
- **domaćinstvo** je kupac koji kupuje gas za potrošnju u vlastitom domaćinstvu,
- **kupac** je krajnji kupac gasa ili energetski subjekt za gas koji kupuje gas,
- **povlašteni kupac** je kupac koji ima pravo na slobodan izbor snabdjevača gasom,
- **tarifni kupac** je kupac koji se snabdijeva gasom na regulisani način i po regulisanoj cijeni,
- **zaštićeni kupac** je kupac koji ima pravo na snabdijevanje dovoljnom količinom gasa u slučaju djelomičnog poremećaja u snabdijevanju gasom i ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka, ali samo u slučaju koji nema alternativno rješenje snabdijevanja energijom,
- **međudržavni spojni gasovod** je gasovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država isključivo u svrhu povezivanja transportnih sistema tih država,
- **nova infrastruktura** je infrastruktura koja nije izgrađena do dana stupanja na snagu ove Uredbe,
- **obaveza javne usluge** je obaveza energetskog subjekta za gas da određene usluge obavlja kao regulisanu djelatnost u općem privrednom interesu ili kao isključivo pravo,
- **operativna akumulacija** je količina gasa koja je komprimiranjem uskladištena u transportnom i distribucijskom sistemu, isključujući tehnološke kapacitete kojima se isključivo koristi operator transportnog sistema,
- **sigurnost** je sigurnost snabdijevanja gasom i tehnička sigurnost,
- **ugovor tipa "uzmi ili plati"** je ugovor kojim se snabdijevač gasom obavezuje isporučiti dogovorene količine gasa, a kupac gasa platiti te količine bez obzira da li ih je preuzeo,
- **direktan gasovod** je gasovod kojim je ostvarena direktna povezanost transportnog sistema sa gasnim sistemom druge države, a koji dopunjuje gasni sistem,
- **matični subjekt** je osnovno pravno lice u sistemu složenih privrednih društava.

II. ORGANIZACIJA GASNE PRIVREDE

Član 5.

Radi dugoročnog osiguranja pouzdanog, efikasnog i ekonomičnog snabdijevanja gasom, sektor gasa mora biti organizovan i regulisan, shodno jedinstvenoj tehnološkoj cjelini koju čine energetski subjekti za gas u kojima se obavljaju energetske djelatnosti iz člana 7. ove Uredbe, a koje su od javnog interesa za F BiH. Ovo regulisanje ima za cilj da ostvari jednake uslove i pravo pristupa za sve energetske subjekte na tržištu gasa u skladu sa ovom Uredbom.

Tržište gasa se otvara postupno na način propisan ovom Uredbom.

Član 6.

Energetski subjekti za gas obavljaju svoje djelatnosti iz člana 7. ove Uredbe kao privredna društva, koja se osnivaju u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, uz uslov da dobiju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti.

Gasne sisteme, koji su u funkciji nabavke, transporta, distribucije, skladištenja i postrojenja za LNG, mogu graditi i upravljati istim samo energetski subjekti shodno stavu 1. ovog člana pod uslovima propisanim Zakonom o građenju, uz garanciju tehničke sigurnosti dosljednom primjenom tehničkih propisa i regulative za projektovanje, izgradnju, puštanje u pogon i održavanje gasnih sistema, te primjenom posebnih tehničkih i sigurnosnih uslova iz oblasti zaštite okoline propisanih setom okolinskih zakona i podzakonskih propisa.

Član 7.

Energetske djelatnosti u sektoru gasa obavljaju se kao:

- Snabdijevanje gasom,
- Transport gasa,
- Distribucija gasa,
- Skladištenje gasa,
- Upravljanje postrojenjem za LNG.

Član 8.

Učesnici u sektoru gasa su:

- Snabdjevač gasom,
- Operator transportnog sistema,
- Operator distribucijskog sistema,
- Operator sistema skladišta gasa,
- Operator postrojenja za LNG,
- Povlašteni kupac,
- Tarifni kupac,
- Zaštićeni kupac.

Sigurnost snabdijevanja gasom

Član 9.

Učesnici u sektoru gasa dužni su planirati i poduzimati mjere za sigurno snabdijevanje gasom u skladu s propisanim standardima snabdijevanja gasom i odgovorni su za sigurnost snabdijevanja gasom u okviru svoje djelatnosti.

Kanton je odgovoran za praćenje odnosa između ponude i potražnje gasa na svom području, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje dodatnih kapaciteta i razvoj distribucijskog sistema na svom području, te predlaganje i poduzimanje mjera u okviru svoje nadležnosti u skladu sa ovom Uredbom.

Kantonalno ministarstvo nadležno za poslove energije učestvuje u izradi dokumenata prostornog uređenja na kantonalnom nivou koji se usvaja od strane skupština kantona.

Ministarstvo je odgovorno za izdavanje dozvole za obavljanje energetske djelatnosti, praćenje odnosa između ponude i potražnje na tržištu gasa, izradu procjena buduće potrošnje i raspoložive ponude, planiranje izgradnje i razvoja dodatnih kapaciteta gasnog sistema, te predlaganje i poduzimanje mjera u slučaju proglašenja kriznog stanja i u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim propisima.

Ministarstvo učestvuje u izradi dokumenata prostornog uređenja koji donosi Parlament Federacije BiH.

Nosilac izrade dokumenata prostornog uređenja dužan je, o prijedlogu dokumenata prostornog uređenja iz st. 4. i 5. ovog člana, pribaviti mišljenje Ministarstva, odnosno kantonalnog ministarstva nadležnog za poslove energije.

Odlukom o sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom koju u hitnom postupku donosi Vlada F BiH na prijedlog ministra uređuju se, u skladu s ovom Uredbom, mjere za osiguranje pouzdanog i efikasnog snabdijevanja energijom zaštićenih kupaca u slučaju kriznog stanja uzrokovanog obustavom ugovorenog snabdijevanja gasom kroz postojeće ugovorne odnose.

III. OPERATOR TRANSPORTNOG SISTEMA

Određivanje operatora transportnog sistema

Član 10.

Za operatora transportnog sistema gasa u F BiH određuje se privredno društvo "BH-Gas" d.o.o. Sarajevo.

Operator transportnog sistema garantuje pouzdanu i kvalitetnu dopremu gasa od ulaza u gasni transportni sistem na području F BiH do primopredajnih mjerno-regulacionih stanica operatora distributivnih sistema i krajnjih kupaca.

Dužnosti operatora transportnog sistema

Član 11.

Operator transportnog sistema je dužan:

- imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti transporta prirodnog gasa,
- imati upotrebnu dozvolu za objekte postojećeg transportnog sistema,
- voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i efikasan transportni sistem,
- osigurati tehničke predušlove, pod ekonomski optimalnim uslovima, za prihvatanje u transportni sistem gasa koji se uvozi iz različitih izvora i pravaca, te za tranzit gasa,
- priključiti na transportni sistem ona pravna lica koja su dobila energetske saglasnosti operatora transportnog sistema o priključenju na gasni sistem, odnosno, koja su ostvarila uslove iz podzakonskih akata ove Uredbe,
- uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje transportnog sistema, sistema mjerenja i sistema za praćenje parametara kvaliteta gasa i kvaliteta isporuke gasa,
- osigurati objektivne, jednake i otvorene uslove pristupa transportnom sistemu, u skladu s ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- izraditi plan za krizna stanja i dostaviti Ministarstvu na odobrenje,
- upravljati gasnim sistemom u slučaju proglašenja kriznog stanja na osnovu ove Uredbe i podzakonskih akata,
- davati propisane informacije učesnicima na tržištu, koji su direktno priključeni na transportni sistem, dovoljno unaprijed, o obimu i danu obustave transporta gasa i očekivanom smanjenju transportnih kapaciteta,
- izraditi i donositi razvojne planove za razvoj, izgradnju i modernizaciju gasnog transportnog sistema u skladu sa odredbama ove Uredbe i važećom zakonskom regulativom. Razvojni planovi donose se za razdoblje od najmanje 3 godine i mora ih odobriti resorno Ministarstvo,
- davati propisane informacije o investicijskim projektima vezanim uz transportni sistem te o planiranom izlasku iz pogona određenih objekata transportnog sistema,
- osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode, a koji imaju obilježje poslovnih tajni.

Prava operatora transportnog sistema

Član 12.

Operator transportnog sistema ima pravo:

- odbiti pristup transportnom sistemu pod uslovima iz člana 23. ove Uredbe,
- kupovati gas radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti: vlastite potrošnje, nadoknade gubitaka gasa u transportnom sistemu prilikom izvođenja radova na sistemu i nadoknade gubitaka gasa iznad dozvoljenih pogonskih gubitaka te radi uravnoteživanja transportnog sistema,
- uspostaviti i osigurati rad vlastite telekomunikacijske mreže za nadzor, mjerenje i automatizaciju transportnog sistema,
- ograničiti ili prekinuti ugovoreni transport gasa.

Operator transportnog sistema ima pravo ograničiti ili prekinuti ugovoreni transport gasa:

- u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
- u slučaju kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja,
- radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije transportnog sistema,
- radi otklanjanja kvarova na transportnom sistemu,

- kada korisnik preuzima gas na način koji bi mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili imovinu,
- u slučaju neovlaštene potrošnje gasa,
- u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza.

IV. OPERATOR DISTRIBUCIJSKOG SISTEMA

Određivanje operatora distribucijskog sistema

Član 13.

Operator distribucijskog sistema je energetski subjekt za gas koji ima dozvolu za obavljanje djelatnosti distribucije gasa i koji ima koncesiju za distribuciju gasa ili koncesiju za izgradnju distribucijskog sistema i distribuciju gasa.

Dužnosti operatora distribucijskog sistema

Član 14.

Operator distribucijskog sistema je dužan:

- voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i efikasan distributivni sistem,
- priključiti na distributivni sistem sve pravne i fizičke osobe koje su u prethodnom postupku obezbijedile energetsku saglasnost i ako imaju građevinsku dozvolu ili se prema odredbama posebnog propisa smatra da je građevina izgrađena na osnovu građevinske dozvole, odnosno prema odredbama ove Uredbe i podzakonskih akata,
- uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje distributivnog sistema, sistema mjerenja, sistema za praćenje parametara kvalitete gasa i kvalitete isporuke gasa i uređaja za odorizaciju gasa,
- distribuirati gas na osnovu sklopljenih ugovora,
- izraditi plan za krizna stanja na osnovu propisanih mjera, jednom godišnje ga ažurirati i dostaviti resornom ministru vlade kantona na odobrenje,
- održavati parametre kvalitete gasa i kvalitete isporuke gasa i uravnotežavati distributivni sistem,
- osigurati objektivne, jednake i otvorene uslove pristupa distributivnom sistemu, u skladu s ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- osigurati, na nivou distributivnog sistema, mjerenje potrošnje gasa, uključujući i očitavanja mjernih uređaja te u skladu s uredbom i podzakonskim aktima dostaviti operatoru transportnog sistema podatke potrebne za uravnoteživanje gasnog sistema,
- izraditi i dostaviti Ministarstvu godišnji izvještaj o pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti distribucijskog sistema, o izvršenju plana razvoja sistema, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika, održavanju opreme sistema te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ove uredbe,
- davati propisane informacije operatoru transportnog sistema i operatorima povezanih distribucijskih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sistema,
- davati propisane informacije učesnicima tržišta koji su direktno priključeni na distributivni sistem, dovoljno unaprijed, o obimu i danu obustave distribucije gasa i očekivanom smanjenju distributivnih kapaciteta,
- osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne.

Prava operatora distributivnog sistema

Član 15.

Operator distributivnog sistema ima pravo:

- odbiti pristup distributivnom sistemu pod uslovima iz člana 23. ove Uredbe,
- kupiti gas radi vlastite potrošnje i nadoknade gubitaka gasa u distributivnom sistemu,

- uspostaviti i osigurati rad vlastite telekomunikacijske mreže za nadzor, mjerenje i automatizaciju distribucijskog sistema,
- ograničiti ili prekinuti ugovorenu distribuciju gasa.

Operator distributivnog sistema ima pravo ograničiti ili prekinuti ugovorenu distribuciju gasa:

- u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
- u slučaju kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja,
- radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije distributivnog sistema,
- radi otklanjanja kvarova na distributivnom sistemu,
- kada uređaji priključeni na distributivni sistem preuzimaju gas na način koji bi mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili imovinu,
- u slučaju neovlaštene potrošnje i neovlaštene distribucije gasa,
- u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza.

V. OPERATOR SISTEMA SKLADIŠTA GASA

Određivanje operatora sistema skladišta gasa

Član 16.

Operator sistema skladišta gasa je pravna osoba koja ima dozvolu za obavljanje djelatnosti skladištenja gasa.

Dužnosti operatora sistema skladišta gasa

Član 17.

Operator sistema skladišta gasa je dužan:

- voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i efikasan sistem skladišta gasa,
- imati upotrebnu dozvolu za objekte sistema skladišta gasa,
- priključiti sistem skladišta gasa na gasni sistem, u skladu sa pravilima korištenja sistema skladišta gasa, pravilnikom o naknadi za priključenje na gasnu mrežu i za povećanje priključne snage,
- uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za operativno vodenje sistema skladišta gasa, sistema mjerenja ulaznih i izlaznih količina te parametara kvaliteta gasa,
- skladištiti gas na osnovu sklopljenih ugovora,
- osigurati objektivne, jednake i otvorene uslove pristupa sistemu skladišta gasa u skladu s ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- izraditi plan za krizna stanja na osnovu propisanih mjera, jednom godišnje ga ažurirati i dostaviti ministru na odobrenje,
- osigurati, na nivou distributivnog sistema, mjerenje potrošnje gasa, uključujući i očitavanja mjernih uređaja te u skladu s uredbom i podzakonskim aktima dostaviti operatoru transportnog sistema podatke potrebne za uravnoteživanje gasnog sistema,
- izraditi i dostaviti Ministarstvu godišnji izvještaj o pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti sistema skladištenje gasa, o izvršenju plana razvoja sistema, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika, održavanju opreme sistema te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ove Uredbe,
- izraditi i dostaviti ministru na odobrenje trogodišnji plan razvoja sistema skladištenja gasa,
- davati propisane informacije operatoru transportnog sistema i operatorima povezanih distribucijskih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sistema,
- davati propisane informacije učesnicima tržišta koji su direktno priključeni na sistem skladištenja gasa, dovoljno unaprijed, o obimu i danu obustave rada sistema skladištenja gasa i očekivanom smanjenju skladišnih kapaciteta,
- osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne.

Prava operatora sistema skladišta gasa

Član 18.

Operator sistema skladišta gasa ima pravo:

- odbiti pristup sistemu skladišta gasa pod uslovima iz člana 23. ove Uredbe,
- kupiti gas radi vlastite potrošnje, nadoknade gubitaka gasa u sistemu skladišta gasa i radi održavanja osnovne mase gasa u skladištu,
- ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje gasa.

Operator sistema skladišta gasa ima pravo ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje gasa:

- u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
- u slučaju kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja,
- radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije sistema skladišta gasa,
- radi otklanjanja kvarova na sistemu skladišta gasa,
- u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza.

VI. OPERATOR POSTROJENJA ZA LNG

Određivanje operatora postrojenja za LNG

Član 19.

Operator postrojenja za LNG je pravna osoba koja ima dozvolu za obavljanje djelatnosti upravljanja postrojenjem za LNG.

Dužnosti operatora postrojenja za LNG

Član 20.

Operator postrojenja za LNG je dužan:

- voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i efikasan rad postrojenja za LNG,
- imati upotrebnu dozvolu za objekte postrojenja za LNG,
- priključiti postrojenje za LNG na gasni sistem, u skladu sa pravilima korištenja sistema skladišta gasa, Pravilnikom o naknadi za priključenje na gasnu mrežu i za povećanje priključne snage, te pravilima za korištenje postrojenja za LNG,
- uspostaviti i osigurati rad centra za operativno vođenje postrojenja za LNG, sistema mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvaliteta gasa,
- iskrcavati i regasifikovati gas na osnovu sklopljenih ugovora,
- osigurati objektivne, jednake i otvorene uslove pristupa postrojenju za LNG u skladu s ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- izraditi plan za krizna stanja na osnovu propisanih mjera, jednom godišnje ga ažurirati i dostaviti Ministru na odobrenje,
- izraditi i dostaviti Ministarstvu godišnji izvještaj o pouzdanosti, sigurnosti i efikasnosti postrojenja za LNG, o izvršenju plana razvoja sistema, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika, održavanju opreme sistema te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ove Uredbe,
- izraditi i dostaviti ministru na odobrenje trogodišnji plan razvoja postrojenja za LNG,
- davati propisane informacije operatoru transportnog sistema i operatorima povezanih distribucijskih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sistema,
- davati propisane informacije učesnicima tržišta koji su direktno priključeni na sistem skladištenja gasa, dovoljno unaprijed, o obimu i danu obustave rada postrojenja za LNG i očekivanom smanjenju kapaciteta postrojenja za LNG,

- osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne.

Prava operatora postrojenja za LNG

Član 21.

Operator postrojenja za LNG ima pravo:

- odbiti pristup postrojenju za LNG pod uslovima iz člana 23. ove Uredbe,
- kupiti gas radi vlastite potrošnje i nadoknade gubitaka gasa u postrojenju za LNG,
- ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreni iskrcaj i regasifikaciju LNG.

Operator postrojenja za LNG ima pravo ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreni iskrcaj i regasifikaciju LNG:

- u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
- u slučaju kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja,
- radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije postrojenja za LNG,
- radi otklanjanja kvarova na postrojenju za LNG,
- u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza.

VII. PRAVO PRISTUPA TREĆE STRANE

Pristup treće strane

Član 22.

Operator transportnog sistema, operator distribucijskog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG dužan je osigurati efikasan i nediskriminirajući pristup mreži transportnom sistemu, distributivnom sistemu, sistemu skladišta gasa i postrojenju za LNG u skladu s ovom Uredbom.

Operator transportnog sistema, operator distribucijskog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG ne smije koristiti povjerljive podatke komercijalne prirode dobijene od trećih osoba prilikom prodaje ili kupovine gasa za svoje potrebe, odnosno suprotno svrsi radi koje su ti podaci dobijeni.

Pristup transportnom sistemu, distribucijskom sistemu, sistemu skladišta gasa i postrojenju za LNG definiše Agencija, a sve u smislu regulisanog ili pregovaračkog pristupa.

Regulisani pristup zasniva se na objavljenom tarifnom sistemu, odnosno metodologiji i tarifnim stavkama, koji se primjenjuju objektivno i jednaki su za sve učesnike na tržištu gasa.

Pregovarački pristup treće strane zasniva se na komercijalnim uslovima pristupa mreži.

Odbijanje pristupa treće strane

Član 23.

Operator transportnog sistema, operator distribucijskog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG ima pravo odbiti pristup sistemu u slučaju:

- nedostatka kapaciteta,

- kada bi ga pristup sistemu onemogućio u izvršavanje javne usluge,
- kada bi pristup sistemu mogao izazvati ozbiljne finansijske i privredne poteškoće energetsom subjektu s obzirom na ugovore tipa "uzmi ili plati" sklopljene prije podnošenja zahtjeva za odobrenje pristupa, pod uslovima iz člana 24. ove Uredbe.

Operator transportnog sistema, operator distributivnog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG u slučaju odbijanja pristupa transportnom sistemu, mora stranku pismeno obavijestiti o razlozima odbijanja pristupa.

Stranka kojoj je odbijen pristup gasnom transportnom sistemu, ili koja ima prigovore na uslove pristupa sistemu može izjaviti žalbu Agenciji. Rješenje Agencije je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Operator transportnog sistema, operator distribucijskog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG, koji odbije pristup sistemu zbog nedostatka kapaciteta ili nepostojanja priključka mora, u razumnom vremenu, učiniti potrebne preinake i zahvate u sistemu da bi omogućio pristup ukoliko su one ekonomski isplative ili ako ih je voljan finansirati potencijalni korisnik.

Izuzeće za ugovore "uzmi ili plati"

Član 24.

Energetski subjekt za gas koji je suočen ili smatra da će biti suočen s ozbiljnim ekonomskim i finansijskim poteškoćama, zbog obaveza prihvaćenih u jednom ili više ugovora tipa "uzmi ili plati", može Agenciji dostaviti zahtjev za privremeno izuzeće od primjene prava na pristup gasnom sistemu u skladu sa ovom Uredbom. Zahtjev se može podnijeti, od slučaja do slučaja, prije ili odmah nakon odbijanja pristupa sistemu. Zahtjevu mora biti priložena dokumentacija sa svim relevantnim informacijama o prirodi i obimu problema te naporima koje je energetski subjekt za gas uložio u svrhu rješavanja problema.

U slučaju da druga rješenja nisu na raspolaganju, Agencija može odobriti izuzeće od primjene prava na pristup gasnom sistemu uzimajući u obzir:

- cilj postizanja konkurentnog tržišta gasa,
- potrebu ispunjavanja obaveza javne usluge i osiguranje sigurnosti snabdijevanja,
- položaj energetskeg subjekta za gas na tržištu i stvarni nivo tržišnog natjecanja,
- ozbiljnost ekonomskih i finansijskih poteškoća s kojima se suočava energetski subjekt za gas i povlašteni kupac,
- dan sklapanja ugovora te uslove jednog ili više ugovora tipa "uzmi ili plati" o kojima se radi, uključujući i obim u kojem oni omogućavaju promjene na tržištu,
- napore uložene u svrhu pronalazjenja rješenja problema,
- mjeru do koje je energetski subjekt za gas, prihvaćajući uslove iz ugovora tipa "uzmi ili plati", mogao predvidjeti mogućnost pojave ozbiljnih ekonomskih i finansijskih poteškoća,
- nivo povezanosti sistema s drugim sistemima i mogućnost uzajamnog djelovanja,
- posljedice koje bi odobrenje izuzeća imalo na provođenje ove Uredbe radi ispravnog funkcionisanja tržišta gasa.

Ozbiljnim privrednim i finansijskim poteškoćama iz stava 1. ovoga člana neće se smatrati ako snabdijevanje gasom ne padne ispod minimalno zagarantovanih količina preuzetog gasa definisanih u ugovorima tipa "uzmi ili plati" ili sve dok se ugovori tipa "uzmi ili plati" mogu prilagoditi ili dok je energetski subjekt za gas u stanju pronaći drugo rješenje.

Direktni gasovod

Član 25.

Energetski subjekt za gas koji želi ugovoriti snabdijevanje gasom, ali mu se zbog tehničkih ili drugih razloga ne može obezbijediti pravo na pristup distributivnom ili transportnom sistemu, može izgraditi direktni gasovod.

Izgradnji direktnog gasovoda prema odredbi stava 1. ovog člana može se pristupiti samo na osnovu odobrenja Ministarstva.

Izuzete za novu infrastrukturu

Član 26.

Veliki novi infrastrukturni objekti gasnog sistema kao što su međudržavni spojni gasovodi, sistem skladišta gasa i postrojenja za LNG mogu se na zahtjev izuzeti od primjene prava na pristup treće strane iz člana 22. ove Uredbe pod sljedećim uslovima:

- ulaganje mora pojačati tržišno natjecanje u snabdijevanju gasom i povećati sigurnost snabdijevanja,
- nivo rizika povezanog s ulaganjem je takav da se ulaganje ne bi ostvarilo, osim ukoliko se izuzete ne odobri,
- infrastruktura mora biti u vlasništvu pravne osobe u samostalnom pravnom subjektu odvojenom od operatora sistema u okviru kojeg će nova infrastruktura biti izgrađena,
- korisnici nove infrastrukture moraju plaćati naknadu za korištenje nove infrastrukture,
- izuzete nije štetno za tržišno natjecanje ili efikasno funkcionisanje tržišta.

Stav 1. ovoga člana se primjenjuje i na značajna povećanja kapaciteta postojećih infrastruktura i nadogradnje ovih infrastruktura kojima se omogućava razvoj novih izvora snabdijevanja gasom.

Odluku o izuzetu iz st. 1. i 2. ovog člana donosi Ministarstvo.

U slučaju međudržavnog spojnog gasovoda, svaka odluka o izuzetu može se donijeti samo nakon konsultacije s drugim državama ili regulatornim tijelima kojih se to tiče.

VIII. KONCESIJE

Područje obuhvaćeno koncesijom

Član 27.

Koncesija za distribuciju gasa na području gdje već postoji distributivni sistem ili koncesija za izgradnju distribucijskog sistema i distribuciju gasa daje se za područje ili dio područja kantona.

Skupštine dvaju ili više kantona mogu odlučiti da se za područje ili dijelove područja kantona daje zajednička koncesija za distribuciju gasa ili koncesija za izgradnju distribucijskog sistema i distribuciju gasa.

Koncesija za izgradnju distribucijskog sistema i distribuciju gasa daje se za područje ili dio područja dva entiteta ukoliko to područje pripada rubnom području entiteta.

Davanje koncesije

Član 28.

Koncesija za izgradnju distributivnog sistema i distribuciju gasa na području gdje ne postoji distributivni sistem daje se na osnovu javnog poziva pod uslovom da će izgradnja distributivnog sistema omogućiti isporuku kupcima najmanje 7 miliona m³ gasa godišnje.

Iznimno od odredbe stava 1. ovoga člana, koncesija za izgradnju distributivnog sistema i distribuciju gasa može se, uz prethodno odobrenje Ministarstva, dati i u slučaju ako izgradnja nove mreže neće omogućiti isporuku krajnjim kupcima najmanje 7 miliona m³ gasa godišnje, ako to opravdavaju razlozi sa aspekta geografskog područja na kojem se gradi sistem, zaštite okoline i prirode i/ili politike privrednog razvoja tog područja, te postoji ekonomska opravdanost. Ministarstvo daje odobrenje za ovo izuzete na osnovu zahtjeva kantona koji daje koncesiju i dokumentacije koja opravdava zahtjev za izuzete.

Koncesija za distribuciju gasa na području gdje postoji distributivni sistem daje se na zahtjev energetskog subjekta za gas koji je obavljao djelatnost distribucije gasa na određenom području na osnovu koncesije koja je istekla ili druge pravne osnove koja je prestala. Koncesija za distribuciju uključuje i pravo na izgradnju radi povećanja kapaciteta distributivnog sistema unutar područja za koje je koncesija data.

Javni poziv za dodjelu koncesije iz odredbe st. 1., 2. i 3. ovog člana se ne može objaviti bez dobijenog prethodnog mišljenja Ministarstva, a koje se izdaje na osnovu obezbjeđenja i ispunjenja slijedećih uslova:

- usvojen prostorni plan dugoročnog razvoja kantona,
- urađena studija gasifikacije kantona/kantoni sa rješenjem priključenja na postojeći transportni sistem ili distributivni sistem,
- izrađena studija ekonomske opravdanosti,
- urađena procjena situacije vezano za zaštitu okoline i prirode,
- dobijena energetska saglasnost operatora transportnog sistema,
- dobijena energetska saglasnost operatora distributivnog sistema.

Postupak dodjele koncesije iz člana 27. stav 3. ove Uredbe određuje se u skladu sa Zakonom o koncesijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02), Zakonom o koncesijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/02), Pravilnikom o postupku dodjele koncesije Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 17/06), te kantonalnim zakonima o koncesiji.

IX. SNABDJEVAČ

Izbor snabdjevača gasom povlašćenoga kupca

Član 29.

Povlašćeni kupac ima pravo na slobodan izbor snabdjevača gasom, što uključuje i pravo na promjenu snabdjevača gasom, u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim aktima.

Određivanje snabdjevača gasom tarifnih kupaca

Član 30.

Za snabdjevača gasom tarifnih kupaca u F BiH, Ministarstvo će odrediti ono privredno društvo koje ispunjava uslov iz člana 32. stav 1. ove Uredbe.

Dozvolu za obavljanje energetske saglasnosti za snabdijevanje prirodnim gasom Ministarstvo izdaje pravnom licu koje je registrovano za obavljanje te djelatnosti i koje ispunjava uslove tehničke kvalifikovanosti, stručne osposobljenosti i finansijske kvalifikovanosti propisane Pravilnikom o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti koji donosi Ministarstvo.

Regulacija cijene gasa snabdjevača

Član 31.

Vlada F BiH će, na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva, snabdjevaču gasom tarifnih kupaca koji obavljaju javnu uslugu u F BiH, regulisati cijenu za snabdijevanje gasom.

Privredno društvo "BH-Gas" d.o.o. Sarajevo će regulisati cijenu za snabdijevanje gasom za tarifne kupce koji nisu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana. "BH-Gas" d.o.o. Sarajevo je obavezno da o svakoj promjeni cijene u pisanoj formi obavijesti Ministarstvo.

Regulisanje cijene prirodnog gasa za tarifne kupce iz st. 1. i 2. ovog člana će se zasnivati na osnovu cijene nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu kao polazne osnove za kalkulaciju, definisanih perioda isporuke, odnosa planiranih količina i realizovanih količina gasa, sezonske ili dnevne dinamike isporuke tarifnim kupcima, odnosa ugovorenog i isporučenog kvaliteta gasa kao i ostalih kalkulativnih elemenata cijene isporučenog gasa.

Dužnosti snabdjevača gasom

Član 32.

Snabdjevač gasom je dužan:

- imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti snabdjevanja prirodnim gasom,
- obavljati djelatnost snabdjevanja gasom na siguran, pouzdan i efikasan način, u skladu sa ovom Uredbom,
- davati propisane informacije operatoru transportnog sistema, radi pouzdanog, sigurnog i efikasnog funkcioniranja transportnog sistema,
- prilikom proglašenja kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja, pridržavati se uputa dispečerskog, odnosno upravljačkog centra odgovarajućeg operatora,
- osigurati uskladenost preuzetih i isporučenih količina gasa, u skladu sa ovom Uredbom,
- održavati ugovorene parametre kvalitete snabdjevanja gasom kupaca, u skladu s uslovima iz ugovora za snabdjevanje prirodnim gasom,
- u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internog knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na snabdjevanje povlašćenih kupaca i snabdjevanje tarifnih kupaca,
- dostavljati operatoru transportnog sistema propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o snabdjevanju gasom,
- dostaviti ministru izvještaj o ostvarenju sigurnosti snabdjevanja u protekloj kalendarskoj godini.

Snabdjevač gasom je dužan, ukoliko snabdjeva zaštićenog kupca iz člana 40. Uredbe, snabdjevati ga dovoljnom količinom gasa, u skladu s uredbom i podzakonskim aktima u slučaju:

- djelomičnog poremećaja u snabdjevanju gasom koji uzrokuje smanjenje uvoza gasa u FBiH,
- ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka u petodnevnom razdoblju.

Prava snabdjevača gasom

Član 33.

Snabdjevač gasom ima pravo:

- kupovati i prodavati gas, odnosno snabdjevati gasom druge sudionike na tržištu gasa,
- na snabdjevanje gasom, ali po regulisanim cijenama, ukoliko snabdjeva tarifne kupce na osnovu ugovora ili ove Uredbe,
- na pristup mreži transportnog sistema, distribucijskog sistema, sistema skladišta gasa i postrojenja za LNG u skladu s članom 22. stav 3. Uredbe,
- obustaviti ili prekinuti isporuku u slučaju neovlaštene potrošnje gasa u slučaju kada se kupac ne pridržava uslova iz ugovora.

X. KUPAC

Određivanje povlašćenog kupca

Član 34.

Povlašćeni kupac je:

- kupac koji troši gas za proizvodnju električne energije, nezavisno o iznosu godišnje potrošnje i u granicama količine gasa namijenjene takvoj upotrebi,
- krajnji kupac koji je u prethodnoj kalendarskoj godini trošio više od 150 milona m³ gasa.

Ugovori o snabdijevanju gasom s povlašćenim kupcem u sistemu druge države dopušteni su pod uslovima da je kupac povlašćen u F BiH i u toj drugoj državi.

Ugovori o snabdijevanju gasom s snabdjevačem gasa u sastavu druge države dopušteni su pod uslovima da je povlašćen kupac povlašćen u F BiH i u toj drugoj državi.

Odredbe st. 2. i 3. ovog člana odgovarajuće se primjenjuju i na odnose između dva entiteta.

Dužnosti povlašćenog kupca

Član 35.

Povlašćeni kupac je dužan:

- priključiti svoje uređaje za prihvatanje gasa na transportni sistem ili odgovarajući distributivni sistem, u skladu sa ovom Uredbom i obavezama koje proističu iz podzakonskih akata,
- omogućiti operatoru transportnog ili distributivnog sistema, na koji je povlašćeni kupac priključen, ugradnju mjernog uređaja,
- osigurati operatoru sistema, na koji je povlašćeni kupac priključen, pristup mjernom uređaju,
- pridržavati se uputa dispečerskih ili upravljačkih centara,
- održavati uređaj za prihvatanje gasa u takvom stanju da ne predstavlja opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu te u slučaju kvara takav kvar ukloniti bez odgađanja,
- pridržavati se pravila u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- davati potrebne informacije operatoru transportnog sistema, operatoru distributivnog sistema, u slučaju da ugovori korištenje njihovih usluga,
- u slučaju da ugovori korištenje transportnog ili distributivnog sistema, osigurati usklađenost količina gasa koje preuzme iz gasnog sistema s količinama koje je predao u gasni sistem.

Prava povlašćenog kupca

Član 36.

Povlašćeni kupac ima pravo:

- na slobodan izbor i promjenu snabdjevača gasom, u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- priključiti svoje uređaje za prihvatanje gasa na transportni sistem ili distributivni sistem, na osnovu sklopljenih ugovora i podzakonskih akata,
- koristiti usluge operatora transportnog sistema, operatora distributivnog sistema, operatora sistema skladišta gasa te usluge operatora postrojenja za LNG na osnovu sklopljenih ugovora,
- izgraditi direktni gasovod pod uslovima propisanim ovom uredbom,
- na pristup transportnom sistemu, distributivnom sistemu, sistemu skladišta gasa u skladu sa ovom uredbom i podzakonskim aktima.

Određivanje tarifnog kupca

Član 37.

Tarifni kupac je svaki kupac koji nema status povlašćenog kupca.

Tarifni kupac stiče status povlaštenog kupca u skladu sa ovom Uredbom.

Dužnosti tarifnog kupca

Član 38.

Tarifni kupac je dužan:

- priključiti svoje uređaje za prihvatanje gasa na transportni sistem ili odgovarajući distribucijski sistem, u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim aktima,
- omogućiti operatoru transportnog ili distribucijskog sistema, na koji je tarifni kupac priključen, ugradnju mjernog uređaja,
- osigurati operatoru sistema, na koji je tarifni kupac priključen, pristup mjernom uređaju,
- pridržavati se uputa dispečerskih centara,
- održavati uređaj za prihvatanje gasa u takvom stanju da ne predstavlja opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu te u slučaju kvara takav kvar ukloniti bez odgađanja,
- pridržavati se pravilnika koji će biti definisani uspostavom Agencije.

Prava tarifnog kupca

Član 39.

Tarifni kupac ima pravo:

- na snabdjevanje gasom po regulisanim cijenama,
- priključiti svoje uređaje za prihvatanje gasa na transportni sistem ili distributivni sistem, u skladu sa ovom Uredbom i podzakonskim aktima.

Zaštićeni kupac

Član 40.

Zaštićeni kupac je kupac koji ima pravo na snabdjevanje dovoljnom količinom gasa u slučaju djelomičnog poremećaja u snabdjevanju gasom i ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka, ali samo u slučaju koji nema alternativno rješenje snabdjevanja energijom, a pripada sljedećoj kategoriji:

- domaćinstvo,
- kupac koji obavlja zdravstvenu djelatnost (uključujući rehabilitaciju i brigu o bolesnicima), odgojno-obrazovne djelatnosti i djelatnosti u području socijalne brige, te kupac koji kupuje gas za grijanje prostora namijenjenih smještaju ljudi (studentski domovi, hoteli i drugi objekti koji se koriste za noćenje),
- kupac koji kupuje gas radi proizvodnje toplotne energije za grijanje prostora kupaca iz alineja 1. i 2. ovoga člana i to u obimu potrebnom za proizvodnju te toplotne energije,
- operator sistema koji kupuje gas za vlastitu potrošnju, odnosno za pogon gasnog sistema.

XI. RAZDVAJANJE DJELATNOSTI

Razdvajanje djelatnosti operatora transportnog sistema, distribucijskog sistema, sistema skladišta gasa i postrojenja za LNG

Član 41.

Operator transportnog sistema koji pripada vertikalno integrisanom energetskom subjektu, mora biti nezavisan od drugih aktivnosti koje nisu povezane sa transportom u smislu pravnog statusa, organizacije i odlučivanja, što ne stvara obavezu da se razdvaja vlasništvo nad imovinom transportne mreže od vertikalno integrisanog privrednog društva.

Stav 1. ovog člana primjenjuje se i na djelatnost operatora distributivnog sistema, sistema skladišta gasa i postrojenja za LNG.

Djelatnost operatora distributivnog sistema koji je dio horizontalno integrisanog subjekta, mora biti organizovana u samostalnom pravnom subjektu i nezavisno od djelatnosti izvan sektora gasa.

Član 42.

Nezavisnost operatora transportnog sistema, operatora distributivnog sistema, operatora sistema skladišta gasa i operatora postrojenja za LNG u skladu sa članom 41. st. 1. i 2. osigurava se ispunjavanjem sljedećih kriterija:

- lica koja su odgovorna za menadžment navedenih operatora sistema ne smiju učestvovati u upravljanju drugim djelatnostima u sektoru gasa (proizvodnja i snabdijevanje),
- poduzimanjem mjera koje će garantovati da lica koja su odgovorna za menadžment operatora navedenih sistema djeluju profesionalno,
- da operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sistema kojim upravlja, nezavisno od drugih djelatnosti koje obavlja vertikalno integrisani energetski subjekt.

Stavom 1. ovog člana se ne mijenja pravo matičnog subjekta u sistemu vertikalno integrisanog energetskog subjekta da operatoru odobrava godišnji finansijski plan i postavlja granice njegove zaduženosti.

Matični subjekt nema pravo operatoru sistema davati instrukcije vezane za njegovo svakodnevno poslovanje niti za pojedinačne odluke koje se odnose na izgradnju ili modernizaciju dijelova sistema kojima upravlja operator, ako takva odluka proizlazi iz odobrenoga godišnjega finansijskog plana.

Član 43.

Nezavisnost operatora distributivnog sistema, u skladu sa članom 41. stav 3. osigurava se ispunjavanjem sljedećih kriterija:

- lica koja su odgovorna za menadžment navedenih operatora sistema ne smiju učestvovati u upravljanju drugim djelatnostima u sektoru gasa (proizvodnja i snabdijevanje),
- poduzimanje mjera koje će garantovati da lica koja su odgovorna za menadžment mješovitog operatora navedenih sistema djeluju profesionalno,
- da operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sistema kojim upravlja, nezavisno od drugih djelatnosti koje obavlja horizontalno integrisani energetski subjekt.

Stavom 1. ovog člana se ne mijenja pravo matičnog subjekta u sistemu horizontalno integrisanog energetskog subjekta da operatoru odobrava godišnji finansijski plan i postavlja granice njegove zaduženosti.

Matični subjekt nema pravo operatoru sistema davati instrukcije vezane za njegovo svakodnevno poslovanje niti za pojedinačne odluke koje se odnose na izgradnju ili modernizaciju dijelova sistema kojima upravlja operator, ako takva odluka proizlazi iz odobrenoga godišnjega finansijskog plana.

Član 44.

Operator transportnog sistema, operator distribucijskog sistema, operator sistema skladišta gasa i operator postrojenja za LNG dužan je donijeti program mjera radi osiguranja primjene nepristranih uslova pristupa sistemu kojim upravlja, uključujući i posebne obaveze zaposlenika i dostaviti ga Ministarstvu na mišljenje.

Operator transportnog sistema je dužan do 1. marta tekuće godine dostaviti Ministarstvu godišnji izvještaj o provedbi programa mjera, iz stava 1. ovoga člana, za prethodnu godinu.

Operator transportnog sistema je dužan objaviti na svojim internetskim stranicama program mjera i izvještaj o realizovanom programu mjera za prethodnu godinu.

Mješoviti operator

Član 45.

Iznimno od odredbe člana 41. st. 1. i 2. ove Uredbe, djelatnost operatora transportnog sistema, operatora distribucijskog sistema, operatora sistema skladišta gasa i operatora postrojenja za LNG može biti organizovana zajedno, u okviru djelatnosti mješovitog operatora, ali koja je nezavisna u pogledu svog pravnog statusa, organizacije i odlučivanja od djelatnosti snabdjevanja gasom, što ne stvara obavezu da se razdvaja vlasništvo nad imovinom transportne mreže od vertikalno integrisanog privrednog društva.

Na dužnosti i prava mješovitog operatora odgovarajuće se primjenjuju odredbe ove Uredbe o dužnostima i pravima operatora transportnog sistema, uključujući odredbe o dužnostima i pravima operatora distribucijskog sistema, operatora sistema skladišta gasa i operatora postrojenja za LNG.

Mješoviti operator, koji je dio vertikalno integrisanog energetskog subjekta, mora svoje djelatnosti organizovati u samostalnom pravnom licu nezavisno od proizvodnje i snabdjevanja gasom.

Član 46.

Nezavisnost mješovitog operatora, u skladu sa članom 45. stav 3. osigurava se ispunjavanjem sljedećih kriterija:

- članovi uprave mješovitog operatora koji je dio integrisanog energetskog subjekata ne smiju sudjelovati u upravljanju djelatnostima snabdjevanja gasom,
- da se uzimaju u obzir profesionalni interesi članova uprave mješovitog operatora,
- da mješoviti operator samostalno odlučuje o sredstvima nužnim za pogon, održavanje i razvoj sistema kojim upravlja, nezavisno od djelatnosti proizvodnje gasa i snabdjevanje gasom.

Stavom 1. ovog člana se ne mijenja pravo matičnog subjekta u sistemu integrisanog energetskog subjekta da mješovitom operatoru odobrava godišnji finansijski plan i postavlja granice njegove zaduženosti.

Matični subjekt nema pravo mješovitom operatoru sistema davati instrukcije vezane za njegovo svakodnevno poslovanje niti za pojedinačne odluke koje se odnose na izgradnju ili modernizaciju dijelova sistema kojima upravlja mješoviti operator, ako takva odluka proizlazi iz odobrenog godišnjeg finansijskog plana.

Član 47.

Mješoviti operator dužan je donijeti program mjera radi osiguranja primjene nepristrasnih uslova pristupa sistemu kojim upravlja, uključujući i posebne obaveze zaposlenika i dostaviti ga Ministarstvu na mišljenje.

Mješoviti operator je dužan do 1. marta tekuće godine dostaviti Ministarstvu godišnji izvještaj o provođenju programa mjera, iz stava 1. ovoga člana, za prethodnu godinu.

Mješoviti operator je dužan objaviti na svojim internetskim stranicama program mjera i izvještaj o realizovanom programu mjera za prethodnu godinu.

Računovodstveno razdvajanje djelatnosti

Član 48.

Energetski subjekti za gas dužni su izraditi, objaviti i dati na reviziju godišnje finansijske izvještaje, u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Energetski subjekti za gas koji nemaju zakonsku obavezu objavljivanja godišnjih finansijskih izvještaja moraju omogućiti uvid u svoje finansijske izvještaje u mjestu svoga sjedišta.

Revizija godišnjega finansijskog izvještaja mora potvrditi da se poštivalo načelo nediskriminacije korisnika gasnog sistema i izbjegavanja međusobnog subvencionisanja regulisanih i tržišnih djelatnosti u sektoru gasa. Godišnji finansijski izvještaji moraju sadržavati sve podatke o transakcijama s povezanim energetskim subjektima.

Član 49.

Energetski subjekti za gas dužni su u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internog knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost transporta gasa, distribucije gasa, skladištenja gasa te upravljanje postrojenjem za LNG radi primjene načela nediskriminacije korisnika gasnog sistema, izbjegavanja međusobnog subvencioniranja regulisanih i tržišnih djelatnosti i narušavanja tržišne utakmice. Za ostale djelatnosti u sektoru gasa, energetski subjekti za gas dužni su odvojeno voditi podatke koji mogu biti konsolidovani.

Član 50.

Energetski subjekti za gas dužni su u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internog knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na djelatnost snabdijevanja povlaštenih kupaca i djelatnost snabdijevanja tarifnih kupaca.

Nakon otvaranja tržišta gasa, energetski subjekt za gas dužan je u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internoga knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na snabdijevanje gasom povlaštenih kupaca iz kategorije domaćinstva i ostalih povlaštenih kupaca.

U okviru pravila internoga knjigovodstva, energetski subjekti za gas dužni su utvrditi pravila za raspoređivanje imovine, obaveza, prihoda, troškova i amortizacije na djelatnost transporta, distribucije, skladištenja gasa, upravljanja postrojenjem za LNG te za ostale djelatnosti u sektoru gasa.

Pravo pristupa poslovnim knjigama

Član 51.

Energetski subjekt za gas dužan je omogućiti Ministarstvu pristup poslovnim knjigama, što uključuje pravo Ministarstva da zahtijeva sva potrebna obavještenja, dostavu potrebnih podataka, neposredan uvid u poslovne knjige, knjigovodstvene isprave, finansijske izvještaje i drugu dokumentaciju energetskog subjekta i poduzimanje drugih radnji potrebnih za obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva.

XII. TEHNIČKI PROPISI

Član 52.

Gasovodi, gasna postrojenja i gasne instalacije moraju biti pouzdani u radu i sigurni po ljude, životinje i okolinu i moraju biti projektovani, građeni, eksploatisani, održavani, i uklanjani u skladu sa tehničkim propisima i ostalim pravilima struke.

Član 53.

Radi postizanja tehničke sigurnosti potrebno je da se usvoje i objave tehnički propisi sa minimalnim zahtjevima za potrebe projektovanja, puštanja u pogon, rad i održavanje sistema transporta, distribucije, skladištenja gasa, postrojenja za LNG i direktne gasovode.

Propisi iz stava 1. ovog člana trebaju osigurati kompatibilnost međudržavnih spojnih gasovoda i trebaju biti objektivni i nediskriminirajući.

Za zadovoljenje zahtjeva iz st. 1. i 2. ovog člana za potrebe F BiH daje se podrška projektu "Harmonizacija i tehničke regulative u gasnom sektoru zemalja jugoistočne Evrope" koji se radi u koordinaciji sa "DVGW" - njemačko udruženje za gas i vodu, i "IGT" kao operativnim izvršiocem ispred Udruženja za gas Bosne i Hercegovine.

Nosioci projekta iz stava 3. ovog člana su nadležni i odgovorni u oblasti tumačenja tehničkih propisa i donošenja pravila struke.

Za dio tehničke regulative koja je već završena i verifikovana od strane Koordinacionog odbora projekta iz stava 3. ovog člana, ministar će donijeti provedbeni propis.

Za svu ostalu tehničku regulativu donesenu i verifikovanu od strane Koordinacionog odbora do konačnog završetka projekta iz stava 3. ovog člana ministar će, sukcesivno po kandidovanju, donositi odgovarajući provedbeni propis.

Član 54.

Odgovornost za sprovedbu propisa snose projektanti, proizvođači i uvoznici opreme, izvođači radova, korisnici, preduzeća za održavanje i servisiranje kao i treća lica za eventualna dejstva koja bi mogla ugroziti pouzdanost i sigurnost bilo kojeg objekta koji je u funkciji prirodnog gasa.

XIII. NADZOR

Član 55.

Upravni nadzor nad provedbom ove Uredbe provodi Ministarstvo.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja na osnovu ove Uredbe donose pravna lica vrši Ministarstvo.

Inspekcijски nadzor nad provedbom ove Uredbe obavlja Federalna uprava za inspekcijske poslove i drugi nadležni inspektori u skladu sa važećom zakonskom regulativom na teritoriji F BiH.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Član 56.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.500 KM do 12.500 KM kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji ne obavlja svoju djelatnost u skladu sa odredbama ove Uredbe i podzakonskim aktima za gas donesenih na osnovu ove uredbe.

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u energetskom subjektu za neizvršavanje obaveza predviđenim stavom 1. ovog člana.

Uz kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaj iz stava 1. ovog člana izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti do godinu dana, a odgovornoj osobi iz stava 2. ovog člana izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova do godinu dana.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nadležnost

Član 57.

Agencija je nezavisan regulator energetske djelatnosti koja će biti uspostavljena odgovarajućim propisima F BiH/BIH (u daljnjem tekstu: Agencija).

Do uspostavljanja Agencije funkciju regulatora gasnog sistema će obavljati Ministarstvo.

Otvaranje tržišta

Član 58.

Tržište gasa se otvara postepeno, tako što će se odredbe članova 34. i 37. primjeniti nakon uspostavljanja Agencije.

Zbog karakteristika tržišta sektora prirodnog gasa u Bosni i Hercegovini/F BiH u smislu ograničenog broja krajnjih kupaca, nerazvijenog transportnog sistema gasa, uvoza gasa samo iz jednog transportnog pravca do Bosne i Hercegovine, potrebno je pokrenuti inicijativu za odgađanjem primjene otvaranja tržišta iz člana 23, odnosno primjenu člana 28. EU2003/55/EC Direktive od 26.06.2003.g.,a koji govori o tržištu prirodnog gasa u nastajanju i izolaciji.

Inicijativom za odgađanjem primjene otvaranja tržišta moguće je postići odgađanje zahtjeva preciziranih u Ugovoru o formiranju Energetske Zajednice zemalja jugoistočne Evrope potpisanim od strane Bosne i Hercegovine.

Postupak izbora snabdjevača gasom za proces otvaranja tržišta, određivanja nosioca obaveze javne usluge snabdijevanja gasom će biti definisan uspostavom Agencije i donošenjem odgovarajućih propisa.

Razdvajanje djelatnosti

Član 59.

Do ispunjenja uslova iz člana 30. st. 1. i 2. za obavljanje poslova vezanih za snabdijevanje gasom potrošača u F BiH određuje se privredno društvo "Energoinvest" d.d. Sarajevo i "BH-Gas" d.o.o. Sarajevo.

Ukoliko dode do funkcionalnih promjena u organizaciji sadašnjeg stanja vezanog za snabdijevanje potrošača gasom iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo može odrediti subjekt koji će obavljati poslove vezane za snabdijevanje potrošača.

Izuzetno od člana 41. st. 1. i člana 45. stav 1. u smislu pravnog razdvajanja i čl. 48., 49. i 50. u smislu računovodstvenog razdvajanja vertikalno integrisanog subjekta, privredno društvo "BH-Gas"d.o.o. Sarajevo će svoje obaveze ispuniti u prelaznom periodu ne dužem od pet godina.

Podzakonski akti u sektoru gasa

Član 60.

Vlada F BiH će donijeti uredbu o sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe, a i opšte uslove za snabdijevanje prirodnim gasom nakon uspostave Agencije.

Agencija će donijeti tarifne sisteme za regulisane cijene u sektoru gasa, mrežna pravila transportnog sistema, mrežna pravila distributivnog sistema, pravilnik o naknadi za priključenje na gasnu mrežu kao i za povećanje priključne snage.

Ministar će donijeti pravilnik o uslovima za obavljanje energetske djelatnosti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Ministar će donijeti pravilnik o preuzimanju tehničkih propisa za oblast prirodnog gasa u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Sektor ukapljenog naftnog gasa (LPG) će biti uređen posebnim provedbenim propisom koji će, na prijedlog Ministarstva, donijeti Vlada F BiH u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Stupanje na snagu

Član 61.

Ova Uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", i biće na snazi do usvajanja odgovarajućih zakonskih rješenja na nivou FBiH/BiH.

V broj 778/07
31. oktobra 2007. godine
Sarajevo

Premijer
dr. **Nedžad Branković**, s. r.
